

Ragyogás és zörgő zubbony

Amióta – az 1928-as születésűekkel kezdődően – ilyentájt, évfolyamzáró kötetbe gyűjtjük hetvenedik életévük küszöbére ért jelességeink tömör életvallomásait, nem volt még generáció, amelyiknek a mostanihoz, az 1941-esekhez fogható egyértelműséggel rajzolódott volna ki nemzedéki origója. Sejtésem lehetett efféléről, és mielőtt beletekintettem volna kézírataikba, találkoztam is olyan megállapítással, hogy a holnapi hetvenéveseket általában az elszántság jellemzi, hiszen korosztályuknak a háborús idők, bár ők már csak homályos emlékképeket őrizhetnek róluk, ezt diktálták. Hasonló világtáratat böngészve meglepett, a nagyvilágnak milyen feltűnően sok énekesé és filmszínésze egyívású velük. Arra gondoltam, hogy talán kiskoruk pokla után nekik nyílt meg először a kitáguló világ, amelyben nem fegyverek szólnak, hanem zene szól és filmeket játszanak, s azóta kezdik egyre inkább uralni a szórakoztatóipar celebjai a világ-falu színpadát – még mifelénk is, ahol sokáig mindez jobbára csak a népneveléssel hivatkozó „felépitmény” toldaléka volt. Feledhetetlen dalok és filmek igézete a jutalmuk.

Kárpótlás – de miért is? A pótolhatatlan veszteségért, ami a nemrégiben, 69 évesen elhunyt Utassy József költő lelkét is nyomta. („Aj, hogy ragyog rajtam ez a / szikrás hómező-ing! / Ilyen ragyogásban tűnt el / apám is, s most ő int // a Hadak Útjáról felém: / csillagág öt uja, / zubbonyát, a zörgő zöldet, / fújja a szél, fújja.”)

Ez az a nemzedék ugyanis, amelyben egyszerre igen magasra szökken az apa-hiány lázgörbéje. Sokuk apját elnyelik a hómezők vagy csak sokára jön vissza. Az apa helyén se kép, se hang. Ha nem veszett el, akkor porig alázzák. (A kivételek, a példás apák kontrasztja ezt csak erősíti.) Ha valaki társadalom-lélektani vizsgálódásba kezdene, e korosztályban az apa helyét kellene kutatnia.

A megnyilatkozó 89 művész, tudós, sportoló, közéleti személyiség vallomásával 1988-ra nőtt azoknak a száma, akik sorozatunkban eddig szerepeltek.

Végezetül hadd tegyek ezúttal kivételt valakivel, aki a nyilatkozók közt ugyan nem szerepel, de elsőnek fogja átlépni a korhatár bűvös küszöbét. Szabadkán született lánya 1941. január 1-jén Wagner Róbertnek és Balassa Margitnak. A hét évvel idősebb asszonyt nyomban elhagyó ifjanc lányát, Évát csak felnőtt korában látta viszont. Állítása szerint eltanácsolta volna a pályától, amelyre úgy lépett, hogy tizennyolc éves fővel elment Belgrádba, a képzőművészeti akadémia felvételjén elutasították, de bejutott a színművészetire. Férjhez ment Radomir Stevic Ras festőhöz, és Eva Ras néven futott be karriert, ő volt az első színésznő Jugoszláviában, aki (Dusan Makavejev filmjében) ruhátlanul szerepelt. Magyar filmekben nyújtott alakításaiért magyar filmdíjra is méltatták. Csodagyerekszámba menő lányukat, Krunát fiatalon elvesztették, férje ötvenévesen hunyt el infarktuszban. Botránysos szabadszájúságával Eva Ras sokak hódolatát vívta ki, mások becsmériik érte.

Több könyvet írt, a *Vad bárányok* címűben, amely magyarul a TIMP Kiadónál jelent meg nemrégiben, apja kalandos életét mintázza meg, aki partizánnak állt, csábításba keveredve megszökött, megjárta Dachaut, majd túlélte a nyolc év szibériai fogságot, úgy jutott haza végül Szabadkára. Anyagi gondjaira hivatkozva Eva az idén beköltözött a szerbiai Pink TV százezer euró fődíjas száznapos (épp mostanában záruló) VIP-válóságshow-jába, melyet egy önellátásra berendezett szerbiai farmon forgatnak. Isten éltesen minden hetvenest!

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

XII. évfolyam 10. szám

A Cédrus Művészeti Alapítvány megbízásából kiadja a Napkút Kiadó Kft. Megjelenik évente tízszer.
Főszerkesztő: **Szondi György**. Szerkesztik: **Bába Szilvia** (művelődés), **Balázs Géza** (nyelvművelés),
Bognár Antal (évkönyv), **Borbély András** (próza), **Elek Szilvia** (zene), **Király Farkas** (vers),
Kovács Ildikó (szöveggondozás), **Prágai Tamás** (dokumentum), **Sebeők János** (környezet),
Szondi Bence (tördelés), **Vincze Ferenc** (műbírálat), **Wegner Tibor** (művészet).
Szerkesztőségvezető: **Szondi Eszter**. Terjesztés: **Németh Lóránt**.

Napkút-kör: **Csűrös Miklós**, **Gazdag Dávid**, **Gráfik Imre**, **Hankiss Elemér**, **Dr. Koncz Gábor**,
Radnóti Zsuzsa, **Rakovszky Zsuzsa**, **Konrad SutarSKI**, **Szörényi László** (tiszteltetbeli konzulensek).

Alapította: **Masszi Péter**. Lapterv: **Gosztola Gábor**.
Szerkesztőség: 1014 Budapest, Szentháromság tér 6. mfsz. 29. • Telefon/fax: (1) 225-3474 • Mobil: (70) 617-8231
E-mail: napkut@gmail.com • Honlap: www.napkut.hu

A Cédrus Művészeti Alapítvány adószáma: 18110661-2-41

Nyomdai kivitelezés: Érdi Rózsa Nyomda. Terjesztés a Hírker Zrt. és az NH Zrt. ISSN: 1419-4082

Ács Jenő költő, újságíró	119
Ács Margit író, szerkesztő	70
Ágh Attila politológus	94
Ambrus Éva keramikus, iparművész	8
Babarczy László rendező	122
Bagdy Emőke klinikai pszichológus, pszichoterapeuta	111
Bágyoni Szabó István író, költő, műfordító, újságíró . . 68	
Balogh Gyula Bogumil író, feltaláló, természetgyógyász	131
Bañcerowski Janusz nyelvész	3
Bernáth Árpád irodalomtörténész	15
Bibó István művészettörténész	178
Bikácsy Gergely író, kritikus	147
Bitskey István irodalomtörténész	37
Bócz Mara maszkmester	134
Bohus Zoltán szobrász, üvegetervező	174
Bolberitz Pál teológus, filozófus	126
Botos Katalin közgazdász	172
Bráda Tibor festőművész	130
Búsi Lajos fazekas	110
Buzinkay Géza sajtótörténész, várostörténész 77	
Büky László nyelvész	143
Csikos Sándor színész	152
Csikszentmihályi Péter belsőépítész, formatervező .124	
Dózsa Imre balettművész	155
Erdős André diplomata	57
Ernyey Gyula ipari formatervező, belsőépítész 10	
Eszes Máté író, szerkesztő, honvédtiszt	161
Esztergályos Károly rendező	59
Félix László rendező	5
Galántai György művészettudató művész	72
Geszler Mária Garzuly keramikus	74
Göbölös Márta Iparművész	171
Gyarmathy Ágnes látványtervező-művész	103
Harsányi Frigyes színész, színházmenedzser 48	
Haumann Péter színész	54
Hegedűs Imre János író, irodalomtörténész	92
Hollósi Frigyes színész	47
Horváth Alice építész-mérnök, építészettörténész .82	
Horváth György művészettörténész	84
Jankovics Marcell filmrendező, művészettörténész, könyvillusztrátor	150
Jeszenszky Géza történész, politikus	159
Kamarás István OJD író, szociológus	29
Kapronczay Károly történész	19
Kis Pintér Imre irodalomtörténész	62
Kiss Antal tanár, nyelvész	33
Komáromi Gabriella irodalomtörténész	141
Koncz Árpád nyugállományú honvéd őrnagy	60
Kopcsik Lajos mestercukrász	117
Korzenszky Richárd egyházi vezető	166
Kovács Kálmán trombitaművész	165
Kovács Lóránt fuvalomművész	105

Kovács P. József televíziós bemondó, előadóművész	80
Kő Pál szobrász	64
Kuchta Klára képzőművész, fényművész	157
Kupa Mihály közgazdász	39
László Bandy festőművész	146
Málnay Levente film- és színházi rendező	6
Marosi Gyula író, dramaturg	31
Medgyasszay László állatorvos	120
Medveczky Ádám karmester	96
Medveczky Ilona színész, táncosnő, díva	24
Mesterházi Márton dramaturg	87
Meszléry Judit színész	91
D. Molnár István irodalom- és művelődéstörténész, műfordító	163
Műnz András író, szerkesztő	138
Pálóczi Horváth András régész, muzeológus, történész	139
Pauer Gyula szobrász, díszlet- és jelmeztervező, performer	21
Payer András zeneszerző	100
Péntek János nyelvész, etnográfus	88
Péteányi Katalin művészettörténész, filmrendező	26
Richly Zsolt rajzfilmtervező-rendező, grafikus	35
Salamon Konrád történész	148
Sólyom-Nagy Sándor operaénekes	176
Surján László orvos, képviselő	123
Szabó Győző nyelvész	49
Szakolczay Lajos irodalom- és művészetkritikus, szerkesztő	18
Szántó Erika filmrendező, író, dramaturg	127
Thirring Viola színész	169
<u>Tomka Miklós</u> szociológus	44
Tordai Teri színész	181
Tóth Béla szobrász	12
Vagyóczky Károly festőművész, grafikus	136
Vén Zoltán grafikus	108
Veres Péter néprajzkutató	54
Vicsek Károly filmrendező	113
Vigh László torna mesteredző, sportszerkészítő	99
Vukán György zongoraművész, zeneszerző, karmester	114
Winkler Gábor építész	52
Zsigmond Attila ipari formatervező művész, bölcsész	41

Emlékezet

Simonffy András (Módos Péter)	183
Gion Nándor (Bognár Antal)	185
Tar Sándor (Bánki Éva).	187

Melléklet

Káva Téka - Napút-füzetek 50.

Csáji László Koppány: A hajléktalan,
a csók és a terrorista (Rövid novellák)

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

XII. évfolyam 10. szám

**Nyolcvankilenc
jeles hetvenes**

**KŐ PÁL | IMAKÖNYV -
UTASSY JÓZSEF EMLÉKÉRE**

E számunk megjelenését
és a hozzá kapcsolódó rendezvényt
a Nemzeti Kulturális Alap
Közművelődési Kollégiuma
egyedileg támogatja.